דער קרבן

י.ל. פּרץ

אַ מאָל איז געווען אַ גרויסער שׂר, וואָס האָט געהאַט אַ פּאַלאַץ צווישן גערטנער בײַם ברעג פֿון ים.

דער שׂר איז אַן אַלמן געווען, און נאָך אַמאָל חתונה האָבן האָט ער נישט געוואָלט צוליב די צוויי טעכטער וואָס ער האָט געהאַט, שׂרה און רבֿקה.

שטייט אַמאָל דער שׂר אין פֿענסטער פֿון פּאַלאַץ און וויל זען, וואָס זײַנע אַרויסגעגאַנגענע טעכטער טוען. זעט ער, אַז איינע, די עלטערע, מיטן נאָמען שׂרה, זיצט אויף אַ גאָרטנבאַנק און העפֿט. ווייסט ער, וואָס זי העפֿט. זי העפֿט אויס, מיט גאָלד און זילבער און גראַנאַטן אויפֿן פֿײַנסטן סאַמעט, אַ פּרוכת אין שטאָט אַרײַן פֿאַר דער שיל. אַ יפֿת-תּואר, און אַ בריה-נפֿלאה, די הענטלעך פֿליען בײַם העפֿטן, און אַ פֿרומע נשמה דערצו.

און די צווייטע, מיטן נאָמען רבֿקה, לויפֿט אַרום צווישן די בייטן פֿון בלומען, און רײַסט די שענסטע און די טײַערסטע און פֿלעכט אַ קראַנץ. ער ווייס, פֿאַר וועמען – פֿאַרן ליבן פֿאָטער. אַ יפֿת-תּואר און אַ געשיקטע, און אַזאַ האַרציקע דערצו. און ער הייבט די אויגן אויף, ווײַטער צו קוקן. שוועבן זײַנע בליקן איבערן שטילן בלויען ים, און זײַן האַרץ וווּנדערט זיך: פֿאַרוואָס זעט מען קיין שיפֿלעך מיט חתנים פֿאַר זײַנע טעכטער נישט? ווען וועט ער פֿון זיי נחת דערלעבן?

און ווי ער קוקט אַזוי, דערזעט ער: אַ שיפֿל גענענט זיך צום ברעג. שטיל רירט עס צו. די רודערן הענגען פֿון די רייפֿן אין וואַסער אַראָפּ, און אַ האַנט הענגט פֿון שיפֿל אַרויס, אין וואַסער אַרײַן. ווער קאָן עס אין שיפֿל זײַן, און וואָס האָט זיך אים געטראָפֿן, וואָס די רודערס זענען אים פֿון די הענט אַרויס, און איינע פֿון די הענט הענגט אַזוי שטאַר אין וואַסער אַראָפּ? איז דער שיפֿער אײַנגעשלאָפֿן? פֿאַר מידקייט, אָדער אַ שלאָג פֿון דער זון באַקומען און פֿאַרחלשט געוואָרן?

אומרויִק געוואָרן, לויפֿט דער שׂר אַראָפּ, שרײַט די דינער צוזאַמען, אײַלט

מיט זיי צום ברעג פֿון ים. די טעכטער האָבן אויך דערהערט און זענען נאָכגע-קומען.

איידער מען האָט אָפּגעבונדן אַ שיפֿל, אַנטקעגן צו שווימען און צו רעטן, האָט דערווײַל דאָס בלאָנדזשענדיקע שיפֿל אַליין זיך צוגעשלאָגן צום ברעג.

אין שיפֿל איז געלעגן אַ פֿאַרחלשטער יונגער מאַן.

– אוי ווי שיין! – האָט אויסגעשריגן רבֿקה. און שׂרה האָט זיך שוין מיטן קראַנקן פֿאַרנומען, – מען האָט פֿון פּאַלאַץ אַ טראָגבעטל געברענגט, מען האָט דעם פֿאַרחלשטן, וואָס האָט זיך נישט געלאָזט דערמינטערן, אויפֿן בעט געלייגט און, אויף שׂרהס באַפֿעל, צום פּאַלאַץ געטראָגן, אין אַ צימער אַרײַנגעטראָגן...

– איך רײַט אין שטאָט אַרײַן נאָך אַ דאָקטאָר! – האָט דער שׂר געזאָגט, און אויגנבליקלעך האָבן די דינער פֿאַר אים צוגעפֿירט אַ געזאָטלט פֿערד...

– איך וועל רײַסן בלומען פֿאַרן שיינעם קראַנקן! – האָט רבֿקה געזאָגט. אַז ער וועט זיך אויפֿכאַפּן, די אויגן עפֿענען, זאָל ער בלומען דערזען...

שׂרה איז בײַם קראַנקנס בעט געבליבן צוקאָפּנס געזעסן, און שטילערהייט פֿאַר אים תּפֿילה געטון.

עס איז געוואָרן פֿאַרנאַכט. די זון גייט אונטער און שטילע שאָטנס וועבן זיך צוזאַמען אין קראַנקס צימער.

אין דער פֿאַרשאָטנטער שטילקייט, מיט טיפֿע רויטע אָפּגלאַנצן פֿון דער טי-פֿער אונטערגייענדיקער זון, עפֿנט זיך פּלוצלינג די טיר פֿון קראַנקן-צימער, און עס באַווײַזט זיך ווער, מיט שוואַרצע פֿליגל, אין אַ שוואַרץ טוך פֿאַרהילט.

– ווער ביסטו, ווער? – פֿרעגט שׂרה דערשראָקן, און קאָן פֿון דער דערשײַ-נונג קיין אויג נישט אָפּווענדן.

– דער מלאך-המוות! – ענטפֿערט דער געקומענער. מען האָט מיך נאָך דעם יונגנמאַנס נשמה געשיקט...

– אוי, – בעט זיך שׂרה – לאָז אים געמאַך! זע, ווי יונג ער איז, זע, ווי שיין ער איז... ער שלאָפֿט פֿאַרחלשט, און אַ זיסער שמייכל שפּילט אַרום די פֿײַנע ליפּן. אַ זיס, ליב לעבן חלומט זיך אים... זע דעם אָפּגלאַנץ פֿון געחלומטן גליק אויף זײַנע בלאַסע באַקן, אויף זײַן זיסן שטערן...

– דו האָסט אים ליב באַקומען, מיידל, – ענטפֿערט דער מלאך-המוות – קויף אים אויס אויף עטלעכע מינוט!

– אויף עטלעכע מינוט?... מיט וואָס?

ענטפֿערט ער אויף דער ערשטער פֿראַגע נישט.

נאָר: –

– שוואַרצע, – זאָגט ער – לאַנגע צעפּ האָסטו, שענק מיר דײַנע צעפּ!
– נעם! – שרײַט שׂרה אויס.
און דער מלאך נעמט פֿון אונטערן שוואַרצן מאַנטל זײַן שאַרף מעסער אַרויס, שנײַדט, שׂרה בלײַבט גאָל. דער מלאך פֿאַרשווינדט, אָבער נישט אויף לאַנג.
די זון האָט זיך עטוואָס טיפֿער געזעצט, אין דער שטילקייט הערט זיך רבֿקהס געזאַנג בײַם בלומען רײַסן; אַ זיס האַרציק ליד זינגט זי, די ווערטער הערן זיך נישט – און דער מלאך-המוות באַווײַזט זיך צום צווייטן מאָל:
– די עטלעכע מינוט זענען אַריבער!
– איך וויל נאָך עטלעכע מינוט פֿאַר אים קויפֿן, אפֿשר וועט ער דערווײַל די אויגן עפֿענען...
– דו ווילסט זײַנע אויגן זען? וואָס גיסטו דערפֿאַר?
– וואָס דו ווילסט, מלאך!
– פֿאַרבן דאַרף איך, – ענטפֿערט דער מלאך – גיב מיר דעם אַלבאַסטער פֿון דײַן לײַב, דאָס פּורפּור פֿון דײַנע ליפּן, דאָס בלויע פֿון דײַנע אויגן...
– נעם! – ענטפֿערט שׂרה.
– אויף אַ פּאָר מינוט! – ענטפֿערט דער מלאך.
– אויף אַ פּאָר מינוט! – זאָגט שׂרה נאָך, שוין אַן אויסגעבלייכטע, מיט ליפּן בלויע, אויגן פֿאַרלאָשענע...
דער מלאך פֿאַרשווינדט. און רבֿקהס געזאַנג קומט פֿון גאָרטן אַלץ נענטער און נענטער. "זי וועט באַלד דאָ זײַן!" טראַכט שׂרה, און ווייס נישט, צי דאָס פֿרייט זי, צי עס מאַכט איר שמערץ. נאָר איידער די שוועסטער איז געקומען, האָט זיך דער מלאך-המוות צום דריטן מאָל באַוויזן:
– אַזוי געשווינד? – שטאַמלט שׂרה.
– ווילסט נאָך צוויי מינוט קויפֿן?
– איך וויל.
– נעם זיי דיר! שיינע ציין האָסטו?
ער נעמט. דער יונגערמאַן עפֿנט די אויגן נישט אויף, אויף די טרעפּ הערן זיך שוין רבֿקהס טריט. זי לויפֿט אַרויף; אָבער דער מלאך-המוות קומט פֿריִער.
– וואָס נאָך זאָל איך דיר געבן? – פֿרעגט שׂרה פֿאַרצווייפֿלט. וואָס פֿאַרמאָג איך נאָך?
– אַ נשמה! – ענטפֿערט דער מלאך – לעבן פֿאַר לעבן. גיב דײַן לעבן פֿאַר זײַן לעבן!
– איך גיב!

– נישט דאָ! – ענטפֿערט דער מלאך. דו מוזט אין דײַן צימער אַרײַן, אויף דײַן בעט זיך לייגן, – אַזוי איז דיר שטאַרבן באַשערט.

– און ער?

– ער וועט לעבן! אויסלעבן זײַנע יאָרן.

שׂרה וואָקלט זיך אָפּ אין איר צימער אַרײַן, דער מלאך-המוות גייט נאָך.

אין דער זעלבער סעקונדע האָט רבֿקה מיט געזאַנג די טיר צום קראַנקנס צימער געעפֿנט און האַסטיק דעם קראַנקן מיט בלומען באַוואָרפֿן.

און ער, דער קראַנקער, האָט פּלוצלינג די אויגן געעפֿנט, פֿון בעט אַראָפּ-געשפּרונגען, און איז צו רבֿקהן, ווי פֿון אַ מאַגנעט געצויגן, צוגעפֿאַלן:

– אָ ווי שיין דו ביסט, כּלה!

– אָ ווי שיין דו ביסט, חתן!

פֿון: *אַלע ווערק פֿון י.ל. פּרץ. באַנד 5: פֿאָלקסטימלעכע געשיכטן.* ציקאָ ביכער-פֿאַרלאַג, ניו-יאָרק 1947

■